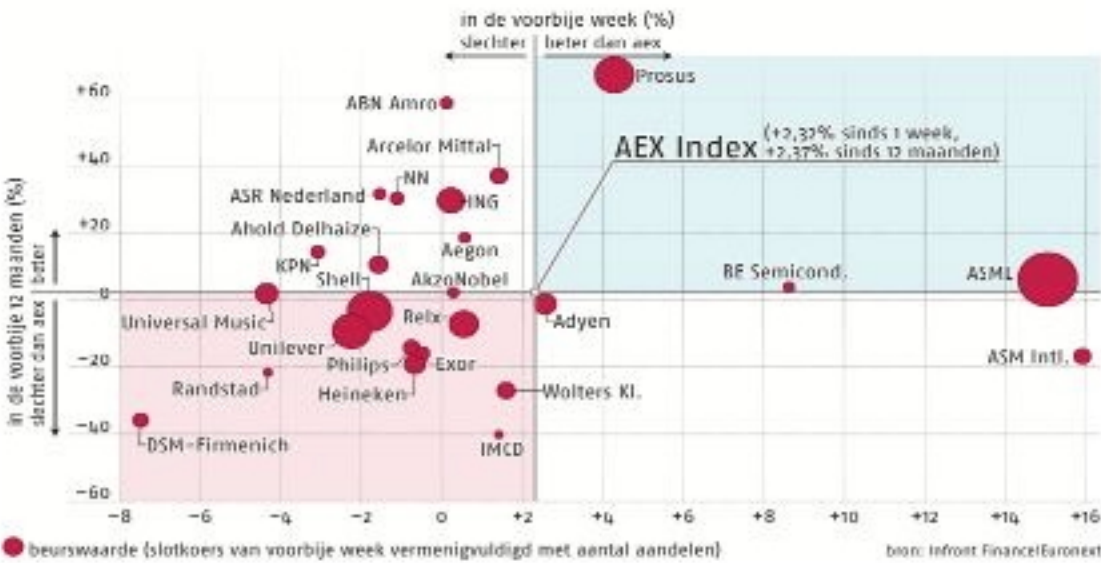

BEURSWEEK

KLIMAATREDDERS

Acht jaar zeilen. Koers naar een duurzame toekomst

Acht jaar lang zeilden Ivar Smits en Floris van Hees als Sailors for Sustainability de wereld rond, op zoek naar duurzame oplossingen. Nu liggen ze weer in de jachthaven van Monnickendam, waar de masten tikken in de nazomerwind. De klassieke zeilboot uit 1965 renoveerden ze zelf. Jarenlang was het hun ‘floating tiny house’.

Ik wilde al jaren een wereldreis maken per zeilboot’, vertelt Ivar Smits. ‘Maar ik zat ook met vragen over duurzaamheid. Ik werkte als duurzaamheidsmanager bij een groot chemiebedrijf. Alles draaide uiteindelijk om winst.’ Floris van Hees, zijn partner, werd somber van de gesprekken. ‘Ivar raakte er depressief van’, zegt hij. ‘Ik dacht: er moet toch ook iets positiefs zijn? Mensen die oplossingen bedenken?’ Zo ontstond het idee voor Sailors for Sustainability: een reis rond de wereld en daarbij in 38 landen op zoek gaan naar duurzame initiatieven. ‘We wilden laten zien wat er al gebeurt’, zegt Van Hees. ‘Niet alleen de problemen benoemen, maar juist de hoopvolle verhalen vertellen.’

Sprong in het diepe
Ze hadden geen ervaring met het schrijven van deze journalistieke verhalen. ‘We waren best nerveus’, geeft Smits toe. ‘We vroegen ons af:

kunnen we dit wel? Gaan mensen tijd voor ons maken?’ Smits zeilt al zijn hele leven. ‘Maar oceanen oversteken had ik nog nooit gedaan.’ Van Hees had nog nooit gezeild. ‘Mijn eerste zeilcursus kreeg ik cadeau voor mijn verjaardag’, lacht hij. Ze vertrokken zonder vaste route, maar met een lijstje van duurzame initiatieven. ‘En bij biologische winkels vroegen we bijvoorbeeld wat er lokaal gebeurde’, zegt Van Hees. Soms hielp zelfs de Nederlandse ambassade mee. ‘In Albanië leverde een oproepje van de ambassade op Facebook veel reacties op’, vertelt Floris. Via-via kwamen ze in contact met een professor van de universiteit van Viçosa, het ‘Wageningen van Brazilië’. ‘Ze gaf deels les in Wageningen en had van ons gehoord’, vertelt Van Hees. ‘Ze nodigde ons uit voor een conferentie over de toekomst van landbouw.’ Ze bezochten boerderijen in Brazilië die waren veranderd in groene oases, compleet met insecten en vogels. ‘Op het land van een koffie-

Wie zijn de mensen die zich actief inzetten voor een beter klimaat?

Floris van Hees (links) en Ivar Smits (rechts) zeilden acht jaar langs duurzame initiatieven over heel de wereld. 'Je bent volledig afhankelijk van je boot. Als er iets misgaat, is er niemand om je te redden.' beeld: Nadia Hamberg

boer groeiden allerlei gewassen door elkaar', vertelt Ivar. 'De families konden weer leven van hun eigen grond.' Die hoopvolle ontmoetingen bleven zich voordoen, ook in heel andere contexten. 'We kwamen in contact met de Maori in Nieuw-Zeeland, de Aborigines in Australië en de Zoeloe in Zuid-Afrika. Van hen kregen we een compleet andere kijk op de wereld.'

Onderdeel van de natuur

Wat hen raakte, was de andere manier waarop deze gemeenschappen naar natuur en mens kijken. 'De Maori zeggen: wij zijn onderdeel van de natuur, niet de baas erover', legt Van Hees uit. 'Onze rol is die van rentmeester, met de verantwoordelijkheid om de aarde in goede staat door te geven aan volgende generaties.' Bij de Aborigines in Australië kregen ze vergelijkbare lessen mee. 'Zij leefden nomadisch, in harmonie met de seizoenen en het ritme van het land', zegt Floris. 'Een afstammeling ver-

telde ons: If you take care of country, country will take care of you.' Ook de natuur zelf heeft diepe indruk gemaakt. 'Je ziet hoe bijzonder en prachtig onze planeet is, maar ook hoe kwetsbaar ze is', zegt Van Hees. Die kwetsbaarheid voelden ze vooral op zee. 'Je bent volledig afhankelijk van je boot. Als er iets misgaat, is er niemand om je te redden.'

'Je ziet hoe bijzonder en prachtig onze planeet is, maar ook hoe kwetsbaar ze is.'

Tijdens een lange oversteek op de Grote Oceaan kregen ze met storm te maken. 'We moesten nadenken over het scenario waarin we het schip zouden moeten verlaten', zegt Van Hees. 'We zetten een waterdichte ton klaar met de belangrijkste

spullen, zodat we die in het reddingsvlot konden meenemen. Alles aan boord werd vastgezet, eten voorbereid, luiken afgesloten. En toch bleef de spanning: hoe zwaar gaat dit worden? Maar uiteindelijk hield de boot zich goed. Dat gevoel daarna is onbeschrijfelijk.' Naast de schoonheid zagen ze ook de schade. Dode koraalriffen, teruggetrokken gletsjers, stranden vol plastic. 'Het is tragisch, maar het geeft ook urgentie. Menselijk gedrag kunnen we veranderen.' In Frans-Polynesië zagen ze jongeren die koraal kweekten om het rif te herstellen. 'Dat gaf hoop.' Hoe financier je een acht jaar durende zeilreis rond de wereld? Het is een vraag die het duo vaak krijgt. 'Het is eigenlijk heel simpel', zegt Smits. 'We hebben bewust gekozen voor een soberder leven. Geen loterij, geen grote erfenis, gewoon jarenlang hard werken, sparen en keuzes maken.' Ook onderweg leefden ze zuinig. Havens zijn duur en in veel landen schaars, dus kozen ze vrijwel altijd

voor ankeren. 'Dat is gratis, maar vraagt wel meer inspanning', vertelt Van Hees. 'Je ligt vrij op het water en moet met de opblaaskajak naar de wal voor boodschappen of een wandeling.' Bij lange oversteeken, zoals de bijna dertig dagen durende tocht van Polynesië naar Nieuw-Zeeland, was goede planning cruciaal. 'We namen altijd minstens twee keer zoveel mee als nodig', zegt Smits.

Lessen toepassen

Terug in Nederland proberen ze hun lessen toe te passen. Ze leven eenvoudig, zonder auto, en zijn betrokken bij lokale voedselinitiatieven. Van Hees werkt als juridisch adviseur voor een stichting die de Noordzee wil beschermen. 'Het idee dat de zee ooit rechten krijgt, spreekt me aan.' Smits richt zich op het onderwijs. 'Duurzaamheid moet een plek krijgen in alle studierichtingen', zegt hij. 'Het gaat om de toekomst van onze samenleving.'

Nadia Hamberg

BOEK

Overstag

In hun boek *Overstag* bundelden ze hun ervaringen. 'We wilden geen theoretisch verhaal', zegt Smits. 'Maar een meeslepend avontuur, met praktische voorbeelden.' Het boek leest als een roman: vanaf de eerste pagina zit je midden in de zellavonturen. Daarnaast worden er in het boek twintig duurzame oplossingen uitgelicht, met QR-codes naar video's en extra informatie. 'We horen van lezers dat ze er echt iets mee doen', zegt Van Hees. 'Sommigen geven het cadeau, anderen vinden dat het verplichte lesstof op scholen zou moeten zijn.' De auteurs werken nu aan een Engelse versie van hun boek en doen mee aan een Europees project om de zeilsport te verduurzamen. 'Niet alleen zonnepanelen op het clubhuis', zegt Floris, 'maar ook aandacht voor inclusiviteit. Zeilen moet toegankelijk zijn voor iedereen.'